

FINANTSINSPEKTSIOON

Finantsinspektsiooni tegevus rahapesu
ja terrorismi rahastamise tõkestamisel

Andres Palumaa
10.03.2010

Teemad

- Ülevaade RPT järelevalve korraldusest
- Siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö
- RPT järelevalve meetmed
- Tegevus 2010. a

Organisatsiooniline struktuur

- Finantsteenuste järelevalve divisjon – RPT allüksus
 - Turuosaliste RPT protseduuride, hoolsusmeetmete ja juhtkonna informeerimise süsteemide hindamine
 - Sise- ja väliskoostöö
- Turujärelevalve divisjon
 - Fit & Proper (juhtivtöötajate sobivustestid)
 - Ülevõtmispakkumised, turu kuritarvitused
- Kapitalijärelevalve divisjon
 - Tegevuslubade menetlused
 - Operatsioonirisk
- Õigusosakond
 - Õigusküsimused
 - “Teine arvamus”

Koostöö teiste riikide järelvalveasutustega

- Koostöömemorandumid
 - Soome, Läti, Leedu, Saksa, Taani, Rootsi ja Vene vastavate järelvalveasutustega
- Kohapealsed kontrollid Lätis ja Leedus
- Ühisseminarid Põhjamaade ja Balti riikide järelvalveasutustega
- Ühised kohapealsed kontrollid ning *ad hoc* kohtumised Rootsi ja Soome järelvalveasutustega
- Kohtumine Vene keskpanga esindajaga
- Seminar Balti riikide järelvalveasutuste kindlustusspetsialistidele ja –juristidele
- Rahapesu tõkestamise *twinning*-projekt (Eesti-Holland 2005-

Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega

- Euroopa Komisjon - Committee on the Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing - CPMLTF
- Euroopa Nõukogu - The Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures – MONEYVAL
- Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe - BSCEE Group
- Euroopa Liidu Level 3 komitee - CESAR, CEIOPS, CEBS, sh AMLTF

Siseriiklik koostöö

- Kolmepoolne koostöökokkulepe rahandusministeeriumi, Eesti Panga ja Finantsinspektsiooni vahel
- Teabevahetus, regulatiivne raamistik
 - Finantssektori turvavõrk ja kriisireguleerimine
 - Rollid rahvusvahelises koostöös
- Koostöökokkulepe Eesti Pangaga
 - Järelevalvesubjektide aruandlus
 - Teabevahetus ja analüüs kapitalijärelevalveteemades
- Koostöökokkulepe Tallinna Börsiga
- Koostöökokkulepe Prokuratuuri ja Politseiametiga
- Esindaja Tagatisfondi nõukogus ja Raamatupidamise toimkond

Siseriiklik koostöö (2)

- Institutsioonidevahelised rahapesu tõkestamise komiteed
- Rahapesu tõkestamise valitsuskomisjon, sh Turuosaliste Nõukoda
 - Projektipõhised *ad hoc* komiteed
- Eesti Pangaliidu rahapesu tõkestamise töögrupp
 - teabevahetus
 - juhendite väljatöötamine (infoleht pangaklientidele; koolitusmaterjalid pangatöötajatele; täiendavad rahapesu tõkestamise soovitused)
- Pangajuhtide ümarlaud Finantsinspektsioonis
 - Foorum olulisemate teemade üle arutlemiseks

Rahapesu tõkestamise järelvalvemeetmed

- Kohapealne kontroll
- *Off-site* järelvalve
 - Regulaarne aruandlus, aruannete analüüs, teised *off-site* meetmed
- Muud järelvalve väljundid
 - Koordineeriv roll (konsultatsioonid, koolitused, küsimustikud, järelpärimised jms)
 - Regulaarsed kohtumised finantseerimisasutuste juhatuse liikmete jt võtmeisikutega
 - Kohtumised kolmandate isikutega (turuosaliste liidud, teised järelvalveasutused, rahapesu andmebüroo jne)
 - Publikatsioonid, meedia
 - Tarbijakaebused

RP/TRT õiguslik raamistik

- ÜRO Julgeolekunõukogu otsused, EL-i õigusaktid, rahvusvahelised konventsioonid
- FATF-i soovitused
- Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus
- Rahandusministri määrused
 - Rahandusministri 3. aprilli 2008. a määrus nr 10 “Nõuded krediidi- ja finantseerimisasutuse poolt kehtestatavatele protseduurireeglitele ning nende rakendamisele ja täitmise kontrollimisele”
 - Rahandusministri 3. aprilli 2008. a määrus nr 11 “Rahapesu ja terrorismi rahastamise väikese riski kriteeriumid, mille korral võib hoolsusmeetmeid kohaldada lihtsustatud korras”
- Finantsinspektsiooni soovituslik juhend
- RaB-i juhendid

Kohapealsed kontrollid

- Üldised KK, sh *compliance* ja RP/TRT protseduurireeglite hindamine
- KK konkreetsetes valdkonnas, nt RP/TRT meetmete rakendamisel:
 - Siseprotseduuride ja tegevuspraktika hindamine
 - Kahtlastest ja ebaharilikest tehingutest teatamise kord
 - Juhtkonna informeerimise süsteem
 - Andmete säilitamine
 - Hoolsusmeetmete kohaldamine, kliendi riskiprofiili määramine jne

Kohapealsed kontrollid (2)

- Valikandmete hindamine kliendiandmebaasist
 - Füüsilised ja juriidilised isikud, tehingud
 - Mitte-residendid
 - Kõrge riskiga kliendid (riikliku taustaga isikud, madala maksumääraga territooriumid)
- (Kliendi)andmete kontroll
 - Ärisuhte loomise dokumentatsioon
 - Kliendi tegevusprofiili määramine, tegevuse (tehingute) jälgimine
 - Teated kahtlaste ja ebaharilike tehingute kohta
- Töötajate (sh juhtkonna) küsitlemine

KK tuvastatud puudused

- Puudused mitteresidentidest klientide isikusamasuse, õigusvõime, esindusõiguse (volikirjad) tuvastamisel
- Puudused KYC-põhimõtte rakendamisel, tegelik kasusaaja ebaselge
- Vara päritolu ebaselge, pole kliendi tegevusprofiiliga kooskõlas
- Rahapesu andmebüroo kontaktisiku funktsioon ei ole juhatuse poolt piisavalt tunnustatud
- Ärisuhte (tehingute) pideva jälgimise süsteem puudulik
- Grupi ettevõtete vahel nõrk koostöö
- Reaalsed ärisuhted toimivad läbi *off-shore* ettevõtete (BVI, Gibraltar, Cyprus jne)
- Tehingute iseloom ja ulatus (käive) ei vasta deklareeritud majandustegevusele
- Fiktiivsed tehingud
- Tehingute tausta selgitav dokumentatsioon puudulik
- Ärisuhte loomise delegeerimine

Tegevus 2010. a

- *Off-site* küsimustik
- Vastuste pisteline kohapealne kontroll
- FI soovitusliku juhendi ülevaatamine
- Koostöö tugevdamine FI, EP, RMi, Välisministeeriumi, RaBi ja turuosalistega

Täna tähelepanu eest!

- Andres Palumaa
Finantsinspeksioon
Rahapesutõkestamise valdkonna juht
6680 908

